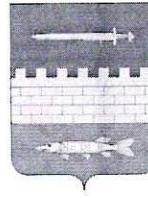

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Советская, д.80,
с. Новошешминск, 423190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы, 423190

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2015 елның «16» декабреннән

№ 359

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның «Черёмухово «Берёзка» балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе уставын яңа редакциядә раслау түрүндә»

«Россия Федерациясендә мәгариф түрүндә» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Мәгариф түрүндә» 2013 елның 22 июлендәге 68-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә **карап бирәм**:

1. Күшымтада бирелгән «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның «Черёмухово «Берёзка» балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе уставын яңа редакциядә расларга.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның «Черёмухово «Берёзка» балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесенә мәдире Корнева Елена Александровнаны салым органында күрсәтелгән юридик затның уставын дәүләт теркәвенә алганда мөрәжәгать итүче итеп билгеләргә.

3. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенән социаль мәсьәләләр буенча урынбасарына йөкләргә.

Яңа Чишмә муниципаль районы
Башкарма комитеты
житәкчесе вазыйфаларын башкаручы

Онисиф

В.Н. Семеняк

Килешенгэн:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районының
Милек һәм жир мөнәсәбәтләре
палатасы рәисе

Гордеева Н.А
«_____» 2015 ел

Расланган:
Татартсан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль

районы Башкарма
комитстының
2015 елның «16» декабренән
359 номерлы карары белән

В.Н. Семеняк

Килешенгэн:
Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Финанс -бюджет палатасы рәисе
Л.Л.Завалишина
«_____» 2015 ел

**«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯҢА ЧИШМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
«ЧЕРЁМУХОВО «БЕРЁЗКА» БАЛАЛАР БАКЧАСЫ» МӘКТӘПКӘЧӘ БЕЛЕМ
БИРУ МУНИЦИПАЛЬ БЮДЖЕТ УЧРЕЖДЕНИЕСЕ
УСТАВЫ**

Устав
«Берёзка» балалар бакчасы
хезмәте колективының
гомуми жыельшында
2015 елның 1 декабрендә
кабул ителде

Черёмухово Бистәсе
2015 ел

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

- 1.1. Элеге Устав «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Черёмухово «Берёзка» балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениясенә белем бирү, тәрбия, финанс-хужалык эшчәнлеген жайга сала.
- 1.2. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның Черёмухово «Берёзка» балалар бакчасы» (алга таба – Учреждение) Россия Федерациясе гражданнарына мәктәпкәчә һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуға, тәрбия-белем бирү процессын гамәлгә ашыру, мәктәпкәчә белем бирү буенча төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру, эшләр башкару һәм хезмәтләр күрсәтү буенча гарантияләнгән хокукны гамәлгә ашыру максатларында төзелгән муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе булыш тора.
- 1.3. Учреждениенең рус телендә рәсми тулы исеме: муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Черемуховский детский сад «Березка» Новошешминского муниципального района Республики Татарстан».
- 1.4. Учреждениенең татар телендә рәсми тулы исеме:
«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның Черемухово «Березка» мәктәпкәчә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе».
- 1.5. Учреждениенең рус телендә рәсми кыскача исеме:
МБДОУ «Детский сад «Березка».
- 1.6. Учреждениенең татар телендә рәсми кыскача исеме:
«Березка» балалар бакчасы» МБДОУ.
- 1.7. Учреждениенең урнашу урыны (юридик, фактик һәм почта адресы): 423195, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Черёмухово Бистәсе авылы, Пролетар урамы, 44 йорт.
- 1.8. Учреждениенең оештыру-хокукый формасы: гомуми белем бирү муниципаль бюджет мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе.
Төре: мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе
Гамәлгә ашырыла торган белем бирү программасының төре - мәктәпкәчә белем бирү программасы.
- 1.9. Учреждениенең гамәлгә куючысы һәм милекчесе-Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты. Гамәлгә куючының урнашу урыны: 423190, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Яңа Чишмә авылы, Совет урамы, 80 йорт.
- 1.10. Учреждение үз эшчәнлеген Гамәлгә куючы тарафыннан оештырыла торган муниципаль бирем нигезендә, Учреждениенең устав максатлары, гамәлгә ашырыла торган гомуми белем бирү программалары типлары һәм төрләре нигезендә гамәлгә ашыра. Гамәлгә куючы белән Учреждение арасындагы мәнәсәбәтләр Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә алар арасында төзелгән шартнамә белән билгеләнә.
- 1.11. Үз эшчәнлегендә Учреждение Россия Федерациясе Конституциясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе, «Россия Федерациясенә мәгариф турында» Россия Федерациясе Федераль законы һәм «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, «Төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе»ннән файдалана - Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгы, Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты, «Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» муниципаль учреждениесе, әлеге Устав, учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында төзелгән шартнамә, инструкцияләр һәм башка норматив документларга нигезләнеп эшли. Керем китерә торган башка төр эшчәнлекне гамәлгә ашырганда Учреждение әлеге эшчәнлекне жайга салучы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарына таяна.

1.12. Учреждение юридик зат (коммерциячел булмаган оешма), бюджет учреждениесе булып тора, муниципаль милек булган аерым мөлкәт белән оператив идарә итә. Милек хужасы - Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы. Милекченен вәкаләтләрен Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты башкара. Юридик зат буларак, учреждениенең мөстәкыйль балансы, билгеләнгән үрнәктәге мөхере, үз исеме язылган штампы һәм бланклары бар. Учреждение үз исеменнән шартнамәләр төзегә, милек һәм шәхси милек булмаган хокукларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, җаваплылык тотарга, гомуми юрисдикция судында, арбитраж һәм третей судында гариза бирүче һәм җавап бирүче булырга хокуклы. Учреждениенең шәхси счетлары (бюджет һәм бюджеттан тыш) бар, алар буенча ана Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы Казначылык департаментының территориаль бүлегендә ачылган акчалар белән операцияләр башкара. Шул ук вакытта Учреждение бухгалтерлык исәбен мөстәкыйль алыш бара яки килешү буенча «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлегенең «Үзәкләштерелгән бухгалтерия»се МУ хезмәт күрсәтә ала.

1.13. Учреждение Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, норматив актлар һәм элеге устав белән билгеләнгән чикләрдә тәрбия-белем бирү процессын, кадрларны сайлап алу һәм урнаштыруда мөстәкыйльлеккә ия. Учреждение үзенең йөкләмәләре буенча милекче тарафыннан учреждениегә беркетелгән мөлкәт белән оператив идарә итү хокукуында булган, шулай ук керем китерә торган эшчәнлектән алышган керемнәр хисабына алышган, элеге мөлкәтнең милекчесенә яки учреждениегә бүләп бирелгән акчалар, шулай ук күчемсез мөлкәт хисабына сатып алышган мөлкәттән тыш, үз йөкләмәләре буенча җавап бирә. Учреждениенең милек хужасы Учреждениенең йөкләмәләре буенча җавап бирми.

1.14. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән бирелә торган белем бирү эшчәнлегенә хокук һәм ташламалар Учреждениедә ана лицензия бирелгән көннән барлыкка килә. Учреждение мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе тарафыннан бирелә торган ташламаларга хокуклы.

1.15. Элеге Уставта каралган финанс-хужалык эшчәнлеген алыш бару һәм муниципаль биримне үтәүгә, тәрбия-белем бирү процессын әзерләүгә юнәлдерелгән Учреждениенең юридик заты хокуклары учреждениенең дәүләт теркәвенә алышнаннан вакыттан барлыкка килә.

1.16. Учреждение белем һәм тәрбия бирүне үстерү һәм камилләштерү максатларында булдырыла торган ассоциацияләр, берлекләр, коммерциячел булмаган башка берләшмәләр төзүдә һәм аларның эшчәнлегендә катнаша.

1.17. Учреждениедә оештыру структуралары, сәяси партияләр, ижтимагый-сәяси һәм дини хәрәкәтләр һәм оешмалар төзү һәм аларның эшчәнлеге рөхсәт ителми.

1.18. Балалар бакчасында балаларга медицина хезмәте күрсәту маҳсус беркетелгән сәламәтлек саклау органнары һәм медицина персоналы белән тәэмин ителә. Учреждение медицина хезмәткәрләренең эш шартларына туры килерлек бина бирергә, балалар һәм учреждение хезмәткәрләренең сәламәтлек саклау һәм ныгыту максатларында аларның эшен контрольдә тотарга тиеш. Учреждение хезмәткәрләре мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының Гамәлгә куючы акчасы хисабына үткәрелә торган эш режимын булдыруга, карал тутуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә даими медицина тикшерүе узалар.

1.19. Туклануны оештыру Учреждениегә йөкләнә.

1.20. Учреждение ачыклыкны һәм һәркем өчен мөмкин булуын тәэмин итә:

1) мәгълүматлар:

- учреждениене оешу датасы, гамәлгә куючы турында, учреждениенең урнашу урыны, режим турында,
эш графигы, элемтә телефоннары һәм электрон почта адреслары турында;
- Учреждение структурасы һәм идарә органнары турында;
- Учреждениенең белем бирү программаларында каралган мәктәпкәчә белем бирү программалары(төп һәм өстәмә) турында;
- белем бирү стандартлары һәм дәүләт хакимияте органнары тарафыннан билгеләнгән таләпләр турында;
- федераль бюджет, республика бюджеты, жирле бюджетлар бюджет асигнованиеләре исәбеннән һәм физик һәм (яки) юридик затлар акчалары исәбеннән Мәгариф турында килешуләр буенча гамәлгә ашырыла торган белем бирү программалары буенча тәрбияләнүчеләр саны турында;
- белем бирү телләре турында;
- Учреждение житәкчесе турында;
педагогик хезмәткәрләрнең белем дәрәжәсе, квалификациясе һәм эш тәжрибәсе курсәтелгән персональ составы турында;
- белем бирү эшчәнлеген матди-техник тәэмин иту турында(шул исәптән жиһазландырылган уку биналары, спорт объектлары, укыту һәм тәрбия чаралары булу, тәрбияләнүчеләрнең туклануы һәм сәламәтлеген саклау шартлары турында, мәгълүмат системаларыннан һәм мәгълүмат-телеинформацияцияция чөлтәрләреннән файдалану мөмкинлек турында, электрон белем бирү ресурсларыннан файдалану турында;
- финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны финанс елы нәтиҗәләре буенча тоту турында;
- хезмәт курсәту (эшләр башкару)буенча муниципаль бирем турында;

2) копияләр:

- Учреждение уставы;
- белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга лицензияләр (кушымталар белән);
- Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеге планының РФ законнарында билгеләнгән тәртиптә яки учреждениенең бюджет сметасында каралган;
- «Россия Федерациясендә мәгариф турында» РФ Законының 30 статьясындагы 2 өлешендә каралган локаль норматив актларны, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен,
- күмәк килешү;
- үз-үзенә тикшерү нәтиҗәләре турында хисап;
- мәгариф өлкәсендә дәүләт контролен (кузәтчелеген) гамәлгә ашыручы органнар курсәтмәләре, мондый курсәтмәләрнең үтәлеше турында хисаплар;
- муниципаль белем бирү учреждениесе каары буенча һәм (яисә) аны бастырып чыгару Россия Федерациисе законнары нигезендә мәжбүри булган бастырып чыгарыла, урнаштырыла торган башка мәгълүмат . Өлөгө пунктта курсәтелгән мәгълүмат учреждениенең мәгълүмати стендларында һәм мәгълүмат-телеинформацияцияция чөлтәрләрендә, шул исәптән учреждениенең «Интернет» чөлтәрендәге рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

II. ЭШЧӘНЛЕК МАКСАТЛАРЫ, БУРЫЧЛАРЫ ҔӘМ ПРЕДМЕТЫ, УЧРЕЖДЕНИЕНЕҢ КОМПЕТЕНЦИЯСЕ ҔӘМ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

2.1. Учреждение эшчәнлегенең төп максаты:

- мәктәпкәчә белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеге, балаларны карау һәм карау.

2.2. Учреждение эшчәнлегенең төп юнәлешләре булып тора:

- гомуми культура формалаштыру;
- физик, интеллектуаль, әхлакый, эстетик һәм шәхси сыйфатларны үстерү;
- укыту эшчәнлегенең алшартларын формалаштыру;
- мәктәпкәчә яштәге балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту;

2.3. Учреждениенең төп бурычлары булып тора:

- тәрбияләнүчеләрнең тормышын саклау һәм физик һәм психик сәламәтлеген нығыту;
- тәрбияләнүчеләрнең танып-белү-сөйләм, социаль-шәхси, сәнгать-эстетик һәм физик үсешен тәэммин итү;
- балаларның яшь категорияләрен исәпкә алыш , кеше хокукларына һәм ирекләренә хөрмәт, эйләнә-тире табигатын, туган илгә, гайләгә мәхәббәт тәрбияләү;
- тәрбияләнүчеләрнең физик һәм (яки) психик үсешендә житешсезлекләрне кирәkle коррекцияләүнә гамәлгә ашыру;
- балаларның тулы канлы үсешен тәэммин итү өчен тәрбияләнүчеләрнең гайләләре белән хезмәттәшлек итү;
- балаларны тәрбияләү, укыту һәм үстерү мәсьәләләре буенча ата-аналарга (законлы вәкилләргә) консультатив һәм методик ярдәм күрсәтү.

2.4. Учреждение эшчәнлегенең предметы булып тора:

- балаларны укыту, тәрбияләү һәм үстерү;
- консультация хезмәтләре (ата-аналарга (законлы вәкилләренә) балаларга педагогика, гомуми һәм яшь психологиясе, гайлә психологиясе һәм тәрбия мәсьәләләре буенча консультацияләр бири);
- яңа белем бирү программаларын эшләү, апробацияләү һәм гамәлгә керту;
- өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтү;
- мәгариф хезмәткәрләренең квалификациясен күтәру эшен оештыру;
- тәрбия-белем бирү планнарын, методик һәм күрсәтмә әсбапларны, методик һәм белешмә әдәбиятны эшләү;
- үткәру, психологик-педагогик диагностика, тест һәм консультация тәрбияләнүчеләргә һәм ата-аналарга (законлы вәкилләре);

2.5. Учреждение компетенциясенә керә:

- матди-техник тәэммин итү һәм тәрбия-белем бирү процессын жиһазлау, дәүләт, республика һәм муниципаль нормалар һәм үз финанс чаралары һәм гамәлгә куючы чаралары чикләрендә тормышка ашырыла торган таләпләр нигезендә биналарны жиһазлау;
- гамәлгә куючы һәм жәмәгатьчелеккә финанс һәм матди чаралар керү һәм аларны тоту турында еллык хисап бирү;
- кадрлар сайлау, эшкә кабул итү һәм урнаштыру, аларның квалификациясе өчен жаваплылык;
- Устав һәм лицензия нигезендә тәрбия-белем бирү эшчәнлеген мөстәкыйль гамәлгә ашыру;
- белем бирү һәм эш программаларын, билгеләнгән таләпләрне исәпкә алыш үсеш программаларын мөстәкыйль эшләү, кабул итү, раслау һәм тормышка ашыру;
- еллык, календарь, башка планны, атналык уку йөкләнеше (кышкы һәм жәйге чорлар) турында белешмәләрне, турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге расписаниеләрен, графикларны мөстәкыйль эшләү һәм раслау;
- учреждение эшчәнлеге белән идарә итү структурасын, штат расписаниесен билгеләү, вазыйфаи бурычларны бүлү;
- укыту һәм тәрбия формаларын, чараларын һәм методларын сайлау, белем бирү технологияләрен куллану һәм камилләштерү, тәрбия-белем бирү эшчәнлеге методикаларын куллану һәм камилләштерү;
- Уставны раслау өчен Учреждение колективының гомуми жыельышы тарафыннан эшләү һәм кабул итү;
- Учреждениенең эчке хезмәт тәртибе һәм башка локаль актларын эшләү һәм кабул итү;
- тәрбияләнүчеләр контингентын формалаштыру;
- хезмәт хакын, шул исәптән хезмәт хакларына өстәмәләр, өстәмә түләүләр, учреждение хезмәткәрләренә расланган хезмәт өчен түләү фондлары кысаларында, аларны премияләү тәртибе һәм күләмнәре, гамәлдәге хезмәткә түләү системасы нигезендә, билгеләү;

- тәрбияләнүчеләрнең үсеш дәрәҗәсен, аны гамәлгә ашыру формалары һәм тәртибе, тәрбия-белем бирү эшчәнлеге сыйфатына эчке мониторинг үткәру;
- башка мәктәпкәчә учреждениеләр белән тәрбия - белем бирү һәм методик эш тәжрибәсе белән уртаклашу.
- финанс-хужаълык эшчәнлеген мөстәкыйль гамәлгә ашыру;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә физик һәм (яки) юридик затларның, шул исәптән чит ил гражданнарын һәм (яки) чит ил юридик затларның, иганәчелек ярдәмен дә кертеп, өстәмә финанс чараларын жәлеп итү;
- Гамәлгә куючы белән килешенеп, Учреждение объектларын билгеләнгән тәртиптә арендага бирү;
- арадашчы хезмәт курсату, әлеге Уставта каралган керем китерә торган башка төр эшчәнлекне алыш бару, чөнки бу федераль законнарга каршы килми;
- учреждениедә хезмәтне саклау һәм укучыларның сәламәтлеген нығыту максатларында туклануны, медицина хезмәтен курсатуңе оештыру өчен кирәклө шартлар тудыру;
- педагогик һәм методик берләшмәләрнең эшчәнлегенә ярдәм итү;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тышкы икътисадый эшчәнлекне гамәлгә ашыру;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән тыелмаган башка эшчәнлекне гамәлгә ашыру;
- «Интернет» челтәрендәге Учреждениенең рәсми сайтын булдыруны һәм алыш баруны тәэмин итү;

2.6. Учреждение Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә, жаваплылык тота:

- үз компетенциясенә кертелгән функцияләрне үтәмәгән өчен;
- мәктәпкәчә белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашырмаган өчен, уку планы нигезендә, үз тәрбияләнүчеләренең белем сыйфаты өчен;
- муниципаль хезмәт алуга законлы хокукларны гамәлгә ашыру өчен;
- белем бирү эшчәнлеге вакытында тәрбияләнүчеләренең һәм Учреждение хезмәткәрләренең тормышы һәм сәламәтлеге өчен;
- тәрбияләнүчеләр һәм Учреждение хезмәткәрләренең хокукларын һәм ирекләрен бозган өчен;

-Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка гамәлләр өчен.

III. БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕН ОЕШТЫРУ

- 3.1.Балаларны уқыту рус һәм татар телләрендә алыш барыла.
- 3.2.Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең һәм персоналның мәнәсәбәтләре хезмәттәшлек, тәрбияләнүченең шәхесен хөрмәт итү һәм аңа үсеш иреген бирү, индивидуаль үзенчәлекләр нигезендә төзелә.
- 3.3. Учреждениедә белем бирү эчтәлеге федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм тиешле үрнәк мәгариф программаларын исәпкә алыш эшләнә торган мәктәпкәчә белем бирү программы нигезендә билгеләнә.
- Мәктәпкәчә белем бирү программы учреждение тарафыннан мөстәкыйль рәвештә эшләнә һәм раслана.
- 3.4. Учреждениенең төп структур берәмлеге-мәктәпкәчә яштәгә балалар төркеме (алга таба-төркем). Төркемнәр гомуми үсеш юнәлешенә ия.
- Гомуми үсеш юнәлешендәге төркемнәрдә мәктәпкәчә белем бирү федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә һәм мәктәпкәчә белем бирүнен тиешле үрнәк программаларын һәм аны гамәлгә ашыру шартларын исәпкә алыш эшләнә.
- Төркемгә бер яштәгә, шулай ук төрле яштәгә балалар да керергә мөмкин.
- 3.5. Учреждение тулы көн режимында эшли (10,5 сәгать).
- Тиешле матди –техник шартлар һәм кадрлар белән тәэмин ителү булганда (булеп бирелгән акчалар чикләрендә) Учреждениедә балаларның кыскартылган вакытта булу

төркемнәре ачылырга мөмкин. Кыска вакытлы тору төркемнәре, ата-аналарның (законлы вәкилләрнен) ихтыяжларына бәйле рәвештә, сыйылмалы режим буенча эшли ала.

3.6. Учреждениедә яшь төркемнәре саны һәм нисбәте Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә .

3.7. Төркемнәрдә тулылану санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга туры килә. Төркемнәрдә тәрбияләнүчеләрнең иң чик саны, төркем бүлмәсе мәйданын исәпләүдән чыгып, мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә билгеләнә ала.

3.8. Уку дәвамлылығы һәр этапта -1 уку елы.

3.9.Белем бирү эшчәнлеген оештыру еллық план, комплекслы-тематик һәм календарь планнар нигезендә төзелә, белем бирү программалары нигезендә салкын (жылы) чорда бер атналык йөкләнеш белән регламентлана. Еллык эш планы Педагогик совет тарафыннан кабул ителә, учреждение мәдире боерыгы белән раслана. Салкын (жылы) чорда атна йөкләнеше турында мәктәпкәчә белем бирү оешмаларының эш режимын булдыруга, карап тотуга һәм оештыруга карата санитар-эпидемиологик таләпләр нигезендә төзелә, педагогик советта карала һәм раслана. Информация о недельной нагрузке в холодный (теплый) период формируется в соответствии с санитарно-эпидемиологическими требованиями к устройству, содержанию и организации режима работы дошкольных образовательных организаций, рассматривается и утверждается на педагогическом совете.

3.10 Учреждениенең эш режимы;

- биш көнлек эш атнасы: дүшәмбәдән жомгага кадәр;
- эш режимы: көнгө 10,5 сәгать, 7: 30дан 18.00 сәгатькә кадәр;
- шимбә, якшәмбе һәм бәйрәм көннәрендә Учреждение эшләми.

3.11.Жәйге вакытта Учреждение ике айдан да артык вакытка ремонт өчен ябылырга мөмкин. Учреждениене ябу турында каарны Гамәлгә куючы кабул итә.

3.12. Уставта билгеләнгән максатлар һәм бурыглар нигезендә Учреждение өстәмә белем бирү программаларын гамәлгә ашыра һәм аның статусын билгели торган мәгариф программаларыннан читтә һәм Учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында төзелгән килемшү нигезендә түбәндәге юнәлешләр буенча өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтә ала: сәнгатъ-эстетик; социаль-педагогик; физкультура-спорт; учреждениегә кильмәүче балалар һәм аларның ата-аналары белән эшләү. Өстәмә белем бирү хезмәтләре Гамәлгә куючы тарафыннан финанслана торган төп белем бирү эшчәнлеге кысаларында да алмаштырыла алмый.

3.13. Учреждениедә, ата-аналар соравы буенча, фонетик, фонетик-фонетик, гомуми сөйләм үсеше булмаган балаларга логопед ярдәме күрсәтү өчен логопед пункты эшн оештыру мөмкин.

3.14. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Законында каралган очракларда өстәмә белем бирү хезмәтләре күрсәтү өчен Учреждение лицензия алырга тиеш.

IV. УЧРЕЖДЕНИЕ НЕ КОМПЛЕКТЛАУ

4.1. Учреждениегә кабул итү тәртибен Гамәлгә куючы билгели.

4.2. Учреждениегә 1 яшьтән 7 яшькә кадәр балалар кабул ителә, тиешле шартлар булганда 2 айдан балаларны кабул итү мөмкин.

4.3.Учреждениегә кабул итү һәм кабул итү өчен билгеләнгән тәртиптә расланган «Электрон балалар бакчасы» автоматлаштырылган системасының беркетмәсе нигез булып тора.

4.4.Физик мөмкинлекләре чикләнгән балаларны, инвалид балаларны кабул иткәндә, Учреждение балаларны карау һәм карау буенча төркемнәрдә, аларның психофизик үсеш

үзенчәлекләрен исәпкә алып, коррекция эшен оештыру өчен кирәклө шартлар белән тәэммин итәргә тиеш.

4.5. Оешмаларны чираттагы уку елына туплау чираттагы уку елына төркемнәр һәм аларда буш урыннар расланган саны нигезендә агымдагы елның 1 июненнән 31 августына кадәр башкарыла. Оешмаларда тәрбияләнүчеләр киткән, яңа мәктәпкәчә урыннар тапшырылган очракта, уку елы дәвамында әлеге Административ регламентның 3.5 п. беркетелгән Оешмага юллама һәм исәпләү тәртибенә ярапшы рәвештә, Оешмаларны тулыландыру эше башкарыла.

4.6. Учреждениегә кабул итү тубәндәге документлар нигезендә башкарыла:

- Учреждение житәкчесе исеменә ата-аналарның (законлы вәкилләрнен) язмача гаризасы;
- билгеләнгән үрнәктәге баланың сәламәтлеге торышы турында медицина бәяләмәсе;
- баланың ата-анасыннан (законлы вәкиленнән) берсенен шәхесен раслый торган документ; психологияк-медик-педагогик комиссия бәяләмәсе (мөмкинлекләре чикләнгән баланы, инвалид баланы кабул иткәндә). Балаларны учреждениегә кабул иткәндә, соңғысы тәрбияләнүчеләрнең ата-аналарын (законлы вәкилләрнен) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру хокуку Уставы, лицензиясе, мәктәпкәчә белем бирү программасы һәм Учреждениенең белем бирү эшчәнлеген оештыруны регламентлаучы башка документлар белән таныштырырга тиеш.

4.7. Учреждениегә балаларны исәпкә кую һәм чиратсыз урнаштыру Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының 2011 елның 29 апрелендәге 170 номерлы административ регламенты белән жайга салына.

4.8. Баланы учреждение һәм ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында кабул иткәндә якларның укыту, тәрбия, карау һәм балаларны карау процессында барлыкка килә торган үзара хокуклары, бурычлары һәм жаваплылыгы булган килешү төзәлә.

4.9. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешманы гамәлгә куючы баланы карап торган һәм караган өчен ата-ана-дан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләүне (алга таба — ата-ана түләве) һәм, әлеге законда башкасы билгеләнмәгән бул-са, аның күләмен билгели. .

Гамәлгә куючы үзе билгеләгән очракларда һәм тәртиптә ата-ана түләвенең күләмен киметергә яисә аны ата-аналарның (законлы вәкилләрнен) аерым категорияләреннән түләтмәскә хокуклы. Инвалид балаларны, ятим балаларны һәм ата-ана каравыннан мәхрүм калган балаларны караган өчен ата-ана түләве алышмый.

Мәктәпкәчә белем бирү программасын тормышка ашыру чыгымнарын, шулай ук учреждениенең күчемсез милеген карап тоту чыгымнарын, баланы учреждениедә караган һәм караган өчен ата-аналар түләвенә кертү рөхсәт ителми. Учреждениегә йөрүче балаларны тәрбияләү һәм укытуга матди ярдәм күрсәту максатларында ата-аналарга (законлы вәкилләргә) Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукий актлары белән билгеләнә торган күләмдә компенсация түләнә, ләkin Татарстан Республикасы территориясендә беренче балага булган дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны караган һәм караган өчен ата-ана түләвенен уртacha күләменнән кимендә егерме проценты, икенче балага мондый түләү күләменең илледән дә ким булмаган күләмендә компенсация түләнә, өченче һәм аннан соңғы балаларга мондый түләү күләменең кимендә житмеш проценты. Средний размер родительской платы за присмотр и уход за детьми в Учреждении устанавливается органами государственной власти Республики Татарстан. Компенсация алу хокукуна учреждениедә балаларны карау һәм карау өчен ата-аналар түләве керткән ата-аналарның (законлы вәкилләрнен) берсе ия.

4.10. Тәрбияләнүчеләр Учреждениедән «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Федераль законда һәм «Мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законында һәм учреждениенең локаль актларында каралган очракларда (башка мәгариф учреждениесенә күчерелгән) чыгарылырга мөмкин

- ата-аналар (законлы вәкилләр) гаризасы буенча;

- учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең йөрүенә комачаулаучы медицина күрсәткечләре буенча.

4.11. Учреждениедә бала авыру, санаторий-курорт дәвалавы, карантин, тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) тарафыннан ата-ана түләвен керту өлешендә шартнамә шартлары үтәлгән очракта, авыру, шифаханә-курорт дәвалавы, карантин, барлық ялларның барлық төрләре (законлы вәкилләр) саклана.

V. УЧРЕЖДЕНИЕ БЕЛӘН ИДАРӘ ИТУ

5.1. Учреждение белән идарә итү "Россия Федерациясендә мәгариф турында" Федераль закон һәм «мәгариф турында» Татарстан Республикасы Законы, әлеге Устав һәм Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасының башка закон актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- 1) Учреждениене оештырганда, үзгәртеп корганда, тибын үзгәрткәндә һәм бетергәндә Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен үтәү;
- 2) Учреждениенең Уставын раслау;
- 3) Учреждение Уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләрне раслау;
- 4) Учреждениенең әлеге Уставы нигезендә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль биремне формалаштыру һәм раслау;
- 5) Гамәлгә куючы тарафыннан Учреждениегә берктелгән яисә аңа бүләп бирелгән акчалар хисабына сатып алышган аеруча кыйммәтле күчемле мәлкәт төрләрен һәм исемлеген билгеләү;
- 6) Учреждениенең «Коммерциясез оешмалар турында» Федераль законда билгеләнгән критерийларга туры килә торган эре алыш-биreshләр кылуын алдан килемштерү;
- 7) «Коммерциячел булмаган оешмалар турында» Федераль закон критерийлары нигезендә билгеләнә торган, башкаруда кызыксынуы булган Учреждение катнашында алыш-биreshләрне хуплау турында карар кабул итү;
- 8) Учреждение эшчәнлегенең төп төрләренә карый торган физик һәм юридик затлар өчен билгеләнгән муниципаль биремнән тыш түләүне (эшне) билгеләү тәртибен билгеләү, шулай ук билгеләнгән муниципаль бирем чикләрендә федераль законнарда билгеләнгән очракларда;
- 9) Учреждение эшчәнлеге нәтижәләре һәм аңа беркетелгән мәлкәтне файдалану турында хисап төзу һәм раслау тәртибен билгели;
- 10) Учреждениенең биналарын һәм башка милек объектларын арендалау шартларын контролльдә тотуны гамәлгә ашыру;
- 11) муниципаль биремнән үтәлешен финанс белән тәэммин итүне гамәлгә ашыру;
- 12) Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеге планын төзу һәм раслау тәртибен билгеләү;
- 13) Россия Федерациясе законнары нигезендә Учреждение эшчәнлеген контролльдә тотуны гамәлгә ашыру;
- 14) Учреждениегә тәрбия-белем бирү процессын оештыруда консультатив һәм методик хезмәтләр күрсәтү;
- 15) Гамәлгә куючының Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру.

5.3. Учреждение белән идарә итү Россия Федерациясе законнары һәм әлеге Устав нигезендә гамәлгә ашырыла һәм жирле үзидарә принципларына нигезләнә.

Учреждениенең үзидарә формалары булып Учреждение Советы, педагогик совет, гомуми жыельш, әлеге Устав нигезендә ата-аналар үзидарәсе органнары тора.

5.4. Гамәлгә куючы компетенциясенә керә:

- мәлкәтне Учреждениегә оператив идарәгә тапшыру шартларын килемштерү һәм контролльдә тоту, учреждениенең биналарын, урыннарын һәм башка мәлкәтен арендалау

шартларын килемштерү һәм контролъдә тоту, учреждениегә беркетелгән артық, файдаланылмың торган яки кулланылмың торган мөлкәтне тартып алу турындағы мәсьәләне башлап жибәру;

- Учреждениенең төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү; Учреждениенең филиалларын, бүлекчәләрен һәм башка структур бүлекчәләрен төзү, үзгәртү, бетерү турында килемштерү;

- Учреждение мәдирен билгеләү һәм эштән азат итү, законнар нигезендә эш бирученең башка функцияләрен үтәү;

- әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, Учреждение Уставын яңа редакциядә раслау;

- суд органнарына Учреждениенең әлеге Уставта билгеләнгән максат һәм эшчәнлек предметы белән каршылыклы килемшүдә гамәлдә булмавын тану турында дәгъва белән мөрәжәгать итү;

- законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм очракларда суд органнарына Учреждение мәдирен Учреждениегә китерелгән зияннарны каплау турында дәгъвалар би्रү;

- Учреждениенең түләүле өстәмә белем бири хезмәтләре күрсәту һәм эшмәкәрлек эшчәнлеге өчен оператив идарә итү хокукуында беркетелгән мөлкәтне куллануга ризальк бири;

- Учреждениегә беркетелгән мөлкәтнең кулланылышын һәм сакланышын контролъдә тоту һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар нигезендә закон бозу һәм житешсезлекләр ачыкланган очракта чаралар күрү;

- Учреждениене Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав нигезендә билгеләнгән компетенция чикләрендә үтәү өчен күрсәтмәләр бири;

- Учреждениенең эшчәнлеген контролъдә тоту, шул исәптән бухгалтерлык исәбе һәм хисап материаллары, шулай ук Учреждение эшчәнлеге процессында барлыкка килә торган башка документлар белән танышу;

- Учреждениенең эшчәнлеген караган мәсьәләләр буенча хисапларын тыңлау;

- гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Эш бирученең функцияләрен (шул исәптән кабул итү, эштән азат итү, хезмәт шартнамәсенә кул кую, өстәмә килемшу төзү, хезмәт килемшүен өзу) Гамәлгә куючы башкара. Гамәлгә куючы тарафыннан эш бириүче функцияләре "Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге" муниципаль учреждениесенә тапшырылырга мөмкин.

5.5. Учреждение белән турыдан-туры идарә итүне тиешле аттестацияне узган учреждение мәдире башкара.

5.6. Учреждение мәдире учреждениенең бердәнбер башкарма органы булып тора.

Ышанычнамәсез учреждение мәдире:

- учреждение исеменнән эш итә, аның мәнфәгатьләрен Россия Федерациясе территориясендә һәм Россия Федерациясеннән читтә дә, Россия Федерациясеннән читтә дә дәүләт хакимиятенең барлык органнарында, жирле үзидарә органнарында, юридик затларда, филиалларда, вәкиллекләрдә һәм башка аерымланган юридик затларның вәкиллекләрендә, җәмәгать оешмаларында (берләшмәләрендә); Россия Федерациясе территориясендә һәм Россия Федерациясеннән читтә дә, Россия Федерациясеннән читтә дә, вазыйфаи затлар, физик затлар (шул исәптән шәхси эшмәкәрләр) белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә;

- закон нигезендә учреждение хезмәткәрләре белән хезмәт шартнамәләрен төзи, үзгәртә һәм туктата; закон нигезендә хезмәткәрләрне кабул итә һәм эштән азат итә; учреждениенең барлык хезмәткәрләре тарафыннан үтәлергә тиешле боерыклар (күрсәтмәләр) һәм инструкцияләр чыгара; учреждение хезмәткәрләре арасында вазыйфаларны бүлә;

- заключает гражданско-правовые договоры (муниципальные контракты) в соответствии с законодательством;

- законнарда билгеләнгән тәртиптә ышанычнамәләр бирә;
- Учреждениенең штат расписаниесен гамәлгә куючы белән килешү буенча раслый;
- еллык эш планын, эш графигын, көн режимын, педагогик советта кабул ителгән учреждениедә дәресләр расписаниесен раслый;
- белем бирү программаларын раслый;
- укыту-тәрбия процессының торышы, финанс-хужалык эшчәнлеге һәм тәрбияләнүчеләрнең сәламәтлеген саклау өчен шәхси жаваплылык тота;
- оператив идарә итү хокуқында мәлкәт Учреждениесенә беркетү турындагы килешүне үтәү өчен жавап бирә; шартнамә шартларын үтәмәгән өчен Учреждение директоры законнар нигезендә дисциплинар, административ, жинаятын һәм мәлкәти жаваплылык йөртә; Гамәлгә куючы компетенциясенә кертелмәгән Учреждение эшчәнлегенең башка мәсьәләләрен хәл итә.
- законнар һәм муниципаль хокукий актлар нигезендә хезмәт хакы ставкаларын билгели, аттестация комиссиясе каарларын раслый, булган акчалар чикләрендә ёстәмә һәм башка түләүләр тәрләрен билгели;
- педагоглар эшчәнлегенә, шул исәптән дәресләргә, тәрбия чараларына, режим моментларына бару юлы белән дә контролълек итә;
- Учреждениенең гамәлгә куючы һәм башка идарә итү органнары компетенциясенә кертелмәгән эшчәнлегенең башка мәсьәләләрен хәл итә.

5.7. Үз хокукларын һәм бурычларын үтәгәндә Учреждение житәкчесе Учреждение мәнфәгатьләрендә эш итәргә, намус белән һәм ақыллы эш итәргә тиеш.

Учреждение мәдире законда билгеләнгән тәртиптә Учреждениегә аның гаепле гамәлләре (гамәл кылмавы), шул исәптән учреждениенең мәлкәтен югалткан очракта китерелгән зыяннар өчен, шулай ук әлеге алыш-бирешнәң гамәлдә булмавына карамастан, зур алыш-биреш ясау нәтижәсендә учреждениегә китерелгән зыяннар күләмендә жаваплылык тота.

5.8. Педагогик совет (алга таба-педагогик совет).

Педагогик совет мәгариф эшчәнлегенең төп мәсьәләләрен карау өчен даими эшләүче коллегиаль идарә органы булып тора. Педагогик совет әгъзалары булып, барлык педагогик хезмәткәрләр, шул исәптән бергә.

5.8.1. Педагогик совет ачык тавыш бирү юлы белән педагогик совет утырышларын үtkәрә торган рәисне һәм секретарен сайлый, ул тавышларны саный һәм беркетмәләр алып бара.

Педагогик совет рәисе вакытлыча житмәгән очракта педагогик совет утырышларын алып барачак затны билгели. Педагогик совет секретаре вакытлыча булмаганды, сәркатип вазыйфалары педагогик совет рәисе (педагогик совет рәисе вазыйфаларын башкаручы зат) тарафыннан педагогик совет утырышында катнашучы педагогик хезмәткәрләрнең берсенә йөкләнә.

5.8.2. Педагогик совет үз эшчәнлеген педагогик совет турындагы Нигезләмә нигезендә башкара, ул әлеге Уставка һәм законнарга каршы килә алмый.

5.8.3. Педагогик совет:

- мәгариф программаларын, технологияләрне һәм учреждениедә куллану методикаларын сайлау турында фикер альша һәм житештерә;
- оешманың еллык эш планы проектын тикшерә һәм раслауга тәкъдим итә;
- педагогик хезмәткәрләрнең квалификациясен күтәрү, аларның белем бирү процессы һәм белем бирү технологияләре методикаларын, шул исәптән дистанцион белем бирү технологияләрен куллану һәм камилләштерү буенча иҗади башлангычларын үстерү эшләрен оештыра.
- кабул итә, уку планы, еллык эш планы, эш графигы, дәресләр чөлтәре учреждениедә нигезендә гамәлгә куючы белән килешү;
- педагогик вазифаларны биләүгә конкурс игълан итү һәм аның шартларын раслау турында Каар кабул итәргә мөмкин;

- педагогик совет турындагы Нигезләмә нигезендә, әлеге мәсьәләләр Учреждениене гамәлгә куючы, мөдир, учреждение Советы компетенциясенә кертелмәсә, башка мәсьәләләрне хәл итә.

5.8.4. Педагогик совет карапы тулы хокуклы дип санала, әгәр дә аның утырышында педагогик хезмәткәрләрнәң кимендә өчтән икесе катнашса һәм карап өчен шундагыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә. Тавышларның тигез саны булганда Педагогик совет рәисе (Педагогик совет рәисе вазыйфаларын башкаручы зат) тавышы хәлиткеч булып тора. Тавыш бирү процедурасы Учреждениенәң Педагогик советы тарафыннан билгеләнә.

5.8.5. Педагогик совет карапы беркетмә рәвешендә рәсмиләштерелә. Педагогик совет беркетмәләренә рәис һәм секретаре (рәисе һәм Секретарь вазыйфаларын башкаручы затлар) кул куя.

5.9. Ата-аналар үзидарәсе органнары.

Учреждениедә ата-аналар үзидарәсе органнары булып ата-аналар жыельшы, учреждениенәң ата-аналар комитеты, төркемле ата-аналар жыельшлары һәм төркемле ата-аналар комитетлары тора.

5.9.1. Гомуми ата-аналар жыельшы Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең барлық ата-аналарыннан (законлы вәкилләреннән) тора.

Гомуми ата-аналар жыельшы уку елына кимендә ике тапкыр жыела.

Гомуми ата-аналар жыельшының утырышы, әгәр аның утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналарының (законлы вәкилләренен) кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

Гомуми ата-аналар жыельшы утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең һәр ата-анасының (законлы вәкилләренен) тавыш бирү хокуку бар. Шул ук вакытта утырышның хокуклы булуын билгеләү максатларында баланың бер ата-анасы (законлы вәкилләре) исәпкә алына.

Гомуми ата-аналар жыельшында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) составыннан көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышуны оештыру өчен рәислек итүче һәм тавышларны санау һәм беркетмә алыш бару өчен секретарь (секретариат) сайлап алына.

Гомуми ата-аналар жыельшында Учреждениедә тәрбия-белем бирү эшчәнлеге, шул исәптән Учреждениедә белем бирү программаларын куллануга бәйле мәсьәләләр, Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең үз-үзләрен тотышына бәйле мәсьәләләр, Учреждениенең идарә органнары, дәүләт хакимијите органнары һәм жирле үзидарә органнары инициативасы буенча жыельшларга кертелә торган башка мәсьәләләр, гайләдә тәрбия һәм белем бирү мәсьәләре, балигъ булмаганнарның күзәтүчесезлеген һәм хокук бозуларын профилактикалауга бәйле мәсьәләләр тикшерелә. Гомуми ата-аналар жыельшында оешманың ата-аналар комитеты сайланы, уку һәм финанс елы нәтижәләре буенча Учреждение мәдиренең отчетлары тыңдана.

Гомуми ата-аналар жыельшы гади күпчелек юлы белән беркетмә рәвешендә рәсмиләштерелә торган тәкъдимнәр (рекомендацияләр) кабул итә.

5.9.2. Учреждениенең ата-аналар комитеты.

Гомуми ата-аналар жыельшы кимендә биш кешедән торган учреждениенең ата-аналар комитеты үз составыннан сайланы. Учреждениенең ата-аналар комитеты үз эшчәнлегендә гомуми ата-аналар жыельшына хисап tota.

Учреждениенең ата-аналар комитеты:

- администрациягә һәм оешманың башка идарә органнарына тәрбия - белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру, учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең гомерен һәм сәламәтлеген саклау өчен шартлар камилләштерүүдә, учреждениедә тәрбияләнүчеләр катнашында чаралар оештыруды һәм үткәрудә ярдәм итә;

- Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналары (законлы вәкилләре) белән аларның хокукларын һәм бурычларын аңлату буенча эшне оештыра;

- администрациягә һәм башка идарә органнарына гомуми ата-аналар жыельшларын оештыру һәм уткәрүдә ярдәм итә.

5.9.3. Төркемнәрдә ата-аналар жыельшлары.

Төркем ата-аналар жыельшлары тәрбия - белем бирү процессы, гайләдә тәрбия һәм белем бирү мәсьәләләре, әлеге төркемдә тәрбияләнүчеләрнең үз-үзләрен тотышына бәйле мәсьәләләр турында фикер алышалар. алар балаларны укуту һәм тәрбияләү эшендә гайлә һәм учреждениенең тырышлыгын берләштерүгә ярдәм итәләр.

Гомуми ата-аналар жыельшының утырышы, әгәр аның утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең ата-аналарының (законлы вәкилләренең) кимендә өттән икесе катнашса, хокуклы дип санала. Гомуми ата-аналар жыельшы утырышында Учреждениедә тәрбияләнүчеләрнең һәр ата-анасының (законлы вәкилләренең) тавыш бирү хокукуы бар. Шул ук вакытта утырышның хокуклы булуын билгеләү максатларында баланың бер ата-анасы (законлы вәкилләре) исәпкә алына.

Төркем ата-аналар жыельшында утырышта катнашучы ата-аналар (законлы вәкилләр) составыннан рәислек итүче сайланы, ул көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча фикер алышуны, тавышларны санау, беркетмә алып баруны оештыра. Шулай ук тавышларны санау һәм беркетмә алып бару максатларында секретарь сайланырга мөмкин.

Гомуми ата-аналар жыельшы гади күпчелек юлы белән беркетмә рәвешендә рәсмиләштерелә торган тәкъдимнәр (рекомендацияләр) кабул итә. Беркетмәгә рәислек итүче, шулай ук сәркатип тарафыннан имза салына (секретарь сайланган очракта).

5.10. Ата-аналар үзидарә органнарының учреждение белән идарә итүнең башка органнары мәдире, педагогик хезмәткәрләре адресына тәкъдимнәре тиешле затлар тарафыннан каралганин соң утыз көн эчендә язма рәвештә карау нәтиҗәләре турында түбәндәгә хәбәрләр белән танышырга мөмкин.

5.11. Учреждение мәдире, педагогик хезмәткәрләр һәм учреждениенең башка хезмәткәрләре ата-аналар үзидарәсе органнары эшчәнлеген тормышка ашыруда ярдәм итәләр.

Ата-аналар үзидарә органнары эшчәнлегеге учреждениедә белем бирү эшчәнлеген бозмаска, белем бирү учреждениесе буларак учреждениенең эшен дезоорганизацияләргә тиеш.

5.12. Белем бирү эшчәнлегенең сыйфатын күтәру, педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгын камилләштерү, мәктәпкәчә белем бирү программын сыйфатлы гамәлгә ашыру максатыннан учреждениедә педагогик хезмәткәрләрнең иҗади төркемнәре оештырыла.

Учреждениедә педагогик хезмәткәрләрнең иҗади төркемнәре түбәндәгә бурычларны хәл итә:

- совершенствование методики проведения различных видов занятий и их учебно-методического и дидактического обеспечения;
- педагогарның педагогик квалификациясен күтәру;
- Учреждениедә коррекция эшен оештыруны камилләштерү;
- программа белән тәэмин ителешне учреждение шартларына яраклаштыру;
- разработка рекомендаций по разделам программы, вызывающим трудность у педагогов;
- алдыңы педагогик тәжрибәне ейрәнү, системалаштыру һәм гамәлгә керту.

5.13. Учреждениенең хезмәт колективын Учреждениенең барлык хезмәткәрләре тәшкил итә. Учреждение хезмәт колективының вәкаләтләре хезмәткәрләрнең гомуми жыельшы (конференциясе) тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм законнар нигезендә билгеләнә.

Учреждение колективының гомуми жыельшы кирәк булган саен, әмма елына кимендә ике тапкыр жыела.

Учреждение колективының гомуми жыельшы, әгәр аның эшендә катнашучыларның яртысыннан артыгы катнашса, карап кабул итәргә хокуклы.

Учреждение коллективының гомуми жыелышы каарлары гади күпчелек тавыш белән кабул итә. Тавыш бирү процедурасы учреждение коллективының гомуми жыелышы белән билгеләнә.

Учреждение коллективының гомуми жыелышы компетенциясенә керә:

- Уставны кабул итү, ана үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
- Учреждениенең эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен кабул итү;
- күмәк килешү төзү кирәклеге турында каар кабул итү;
- күмәк килешүне раслау;
- Учреждениенең хезмәт бәхәсләре буенча комиссиянең санын һәм вәкаләтләрен билгеләү, аның әгъзаларын сайлау.

Хезмәткәрләрнең мәнфәгатьләрен закон нигезендә башлангыч профсоюз оешмалары һәм аларның органнары, башка вәкилләр (вәкиллекле органнар) тәкъдим итәргә хокуклы.

Учреждение хезмәткәрләрнең эшчәнлеген хезмәт законнары, күмәк килешү, килешүләр нигезендә тәэммин итә торган шартлар тудырырга тиеш.

VI. БЕЛЕМ БИРҮ ЭШЧӘНЛЕГЕНДӘ КАТНАШУЧЫЛАР

6.1. Учреждениенең белем бирү эшчәнлегендә тәрбияләнүчеләр, аларның эти-энителәре (законлы вәкилләре), учреждение хезмәткәрләре катнаша.

6.2. Һәр тәрбияләнүче хокуклы:

- һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуға;
- сәламәтлек саклауны һәм нығытуны гарантияли торган тәрбия шартларына;
- өстәмә белем бирү һәм башка хезмәтләр алуға;
- физик һәм психик көчләүнең барлық формаларын яклауга;
- кешелек дәрәжәсен хөрмәт итүгә;
- хис-тойғылар белән аралашуга булган ихтыяжны канәгатьләндерүгә;
- иҗади ихтыяжларны һәм мәнфәгатьләрне үстерүгә;

үсешендә булган үзгәрешләрне коррекцияләүдә ярдәм алуға. .

6.3. Учреждение тәрбияләнүчеләренең ата-аналары (законлы вәкилләре) хокуклы:

- балаларның законлы хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклауга;
- Учреждениенең үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;
- Учреждение хезмәткәрләре тарафыннан ихтирамлы мөнәсәбәткә;
- балалар белән эшне яхшырту, өстәмә хезмәтләр күрсәтү буенча тәкъдимнәр кертугә;
- Учреждениенең килешүдә каралган шартларда һәм формада баланы тәрбияләү, саклау һәм нығыту, тәрбияләү һәм уқыту буенча бурычларын үтәвен таләп итүгә;
- тәрбия һәм белем бирү проблемалары буенча Учреждениенең педагогик хезмәткәрләреннән консультацияләр алуға;
- Учреждениедә баланы карап тоткан өчен алына торган түләүләрнең бер өлешенә компенсация алуға.

6.4. Ата-аналар (законлы вәкилләре) бурычлы:

- кече яштәге баланың интеллектуаль, хокукый, физик үсешенә нигез салырга;
- аларның хокукларына һәм бурычларына кагылышлы өлешендә ата-аналар (законлы вәкилләр) арасында әлеге Уставны һәм килешүне үтәргә;
- үз балаларын тәрбияләү өчен жаваплылык тотарга;
- килешүдә күрсәтелгән срокта баланы тоту өчен түләүне үз вакытында кертергә;
- баланың килмәве яки аның авыруы турында Учреждениегә үз вакытында хәбәр итәргә;
- балаларны Учреждениегә сәламәт булганда гына китерергә;
- Учреждениедә үткәрелә торган ата-аналар жыелышларында катнашырга.

6.5. Учреждение хезмәткәрләренә педагогик хезмәткәрләр, кече хезмәт күрсәтүче һәм башка персонал керә. Учреждение хезмәткәрләрен эшкә алу һәм эштән азат итү гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла. Хезмәткәрләр белән Учреждение арасындагы мөнәсәбәтләр алар белән төзелгән хезмәт килешүләре белән жайга салына.

6.6. Учреждениенең педагогик хезмәткәрләре хокуклы:

- Учреждениенең үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;

- һөнәри намусын һәм аbruен яклауга;
- куркынычсызлыкны тәэмүн итә һәмхезмәт гигиенасы таләпләрен үти торган житештерү шартларына;
- уку-уқыту эсбаплары һәм материалларны ирекле сайлауга һәм укытуметодикасын куллануга;
- хезмәт шартлары һәм эш урынында хезмәтне саклау таләпләре турында тулы һәм дөрес мәгълүматка алуға;
- хезмәт килешүендә каралган функциональ бурычларны һәм эшләрне башкарған хезмәт өчен түләү;квалификация күтәрүгә.

Бу максатларда Учреждение администрациясе югары һөнәри белем бирү учреждениеләрендә, шулай ук яңадан әзерләү һәм квалификация күтәрү системасы учреждениеләрендә эшләүчеләрне уңышлы уқыту өчен кирәkle шартлар тудыра;

- квалификация дәрәжәсенең квалификация категориясенә (беренче яки югары) куела торган таләпләргә туры килү-килмәүне аттестацияләүгә;
- эш вакытының қыскартылуына, төп озайтылган түләүле отпускка, картлык буенча хезмәт (тиешле еллар эшләгән өчен) пенсиясен вакытыннан алда билгеләүгә, өзлексез уқыту эше 10 елындан да ким булмаганда бер елга кадәр ялга, шулай ук Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән башка социаль гарантияләр һәм ташламаларга;
- закон белән тыелмаган барлык ысууллар белән үзләренең хезмәт хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга;
- законнарда билгеләнгән тәртиптә шәхси һәм күмәк хезмәт бәхәсләрен хәл итүгә;
- шәхси мәгълүматларны саклауга.

6.7. Учреждение хезмәткәрләре хокуклы:

- Учреждениенең үзидарә эшчәнлегендә катнашуга;
- һөнәри намусын һәм аbruен, куркынычсызлык һәм гигиена таләпләренә җавап бирә торган хезмәт шартларын хөрмәт итүгә һәм яклауга;
- һөнәри үз-үзенең тоту яки әлеге Устав нормаларын бозуны дисциплинар тикшерү бары тик язмача бирелгән шикаять буенча гына;
- ял итүгә һәм төп түләүле еллых ял алуға;
- Учреждение администрациясе боерыкларына законда билгеләнгән тәртиптә шикаять бирү;
- үзенең һөнәри квалификациясен күтәрүгә, яңадан әзерләүгә, биләгән вазыйфасы таләпләренә туры китереп, З елга бер тапкырдан да ким түгел;
- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, республика, муниципаль дәрәжәдәге норматив хокукый актларда билгеләнгән социаль ташламаларга һәм гарантияләргә;

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы, муниципаль дәрәжәдәге норматив-хокукый актлар;

- хезмәт нәтижәләре буенча буләкләүгә;
- тәрбия-белем бирү процессында катнашучылар тарафыннан ихтирамлы һәм әдәпле мөнәсәбәткә.

6.8.Учреждение хезмәткәрләре бурычлы:

- әлеге Устав таләпләрен, эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен, хезмәт килешүен, хезмәтне саклау һәм санитария-гигиена, янғынга каршы һәм куркынычсыз режимнарын үтәүгә;
- Учреждениенең гигиена, янғынга каршы һәм куркынычсыз режимнары;
- һөнәри этиканы төгәл үтәргә, үзләренә йөкләнгән функциональ бурычларын сыйфатлы башкарырга, тәрбия һәм уқыту, хезмәт процессында кешеләрнен тормыш һәм сәламәтлеге иминлеге нормаларын һәм таләпләрен үтәргә, аларның үтәлешен тәэмүн итәргә;
- вазифа инструкцияләрендә, хезмәт килешүләрендә, квалификация характеристикаларында һәм башка норматив-хокукый актларда курсәтелгән функциональ вазыйфаларны һәм эшләрне сыйфатлы башкарырга;

- Учреждение мөдире боерыкларын һәм каарларын үтәргә;
- тәрбияләнүчеләрнең кешелек дәрәҗәсен хөрмәт итү нигезендә Учреждениедә тәртип сакларга;
- ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) язмача гаризасы буенча конфликтларны тикшерүдә катнашырга;
- коллективта мораль-психологик климатны катлауландыруга китерә торган гамәлләрдән һәм сүзләрдән тыельырга;
- Учреждение коллективында психологик климат;
- периодик медицина тикшерүләре узарга;
- педагогик хезмәткәрләрнең квалификация дәрәҗәсенең квалификация категорияләренә (беренче яки югары) куела торган таләпләргә туры килү-килмәвен билгеләү максатларында яки педагогик хезмәткәрләрнең һөнәри эшчәнлекләрен бәяләү нигезендә биләгән вазыйфаларына туры килү-килмәвен раслау өчен һөнәри аттестация этапларын үз вакытында үтәргә;
- Учреждениенең документлар алыш бару кагыйдәләрен үтәргә;
- мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә белем бирү программаларын тулы күләмдә гамәлгә ашыруны тәэммин итәргә;
- белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашырганда балаларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау өчен жаваплылык алырга;
- Учреждение мөдире белән килемшичә генә Учреждениенең белем бирү эшчәнлегендә катнашучыларның шәхси мәгълүматларын, өченче затларга Учреждение турында белешмә һәм мәгълүмат бирмәскә;
- тәрбияләнүчеләргә физик һәм психик көчләү чараларын кулланмаска;
- Учреждениенең педагогик концепциясен формалаштыруда һәм тормышка ашыруда актив катнашырга;
- мәжбүри тәртиптә периодик медицина тикшерүләре узарга. Учреждение хезмәткәрләре югары әхлакый сыйфатларга, жаваплылык хисенә ия булырга, белем бирү эшчәнлегендә катнашучыларның барысына да мөмкин кадәр әдәплелек, игътибар, түземлек, зирәклек, сабырлык күрсәтергә тиеш.

VII. ПЕРСОНАЛ ТУПЛАУ ТӘРТИБЕ

- 7.1.Учреждение хезмәткәрләре өчен эш бирүче булып әлеге Учреждение тора.
- 7.2.Хезмәткәрләр белән Учреждение арасындагы мәнәсәбәтләр алар белән төзелгән хезмәт килемшүләре белән җайга салына. Хезмәт законнарында каралган очракларда вакытлы хезмәт килемшүләре төзелергә мөмкин. Учреждение хезмәткәренә хезмәт хакы һәм вазыйфаи окладлары хезмәт килемшүндә каралган функциональ бурычларны һәм эшләрне башкарған өчен түләнә.
- 7.3.Учреждениене хезмәткәрләр белән комплектлау учреждениенең штат расписаниесе һәм тарификациясе нигезендә башкарыла.
  - . Хезмәт килемшүе нигезендә Учреждение мөдире эшкә кабул итү турында приказ чыгара һәм бу боерыкны хезмәткәргә расписка белән иғълан итә.
- 7.4.Хезмәт килемшүе төзегендә эшкә килүче зат Учреждение мөдиренә тапшыра:
  - паспорт яки шәхесне раслаучы башка документ;
  - 4) хезмәт кенәгәсе, хезмәт килемшүе (контракт) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш; яки хезмәткәр эшкә икенче эш урыны шартларында керә;
  - дәүләт пенсия иминиятенең иминият таныклыгы;
  - хәрби исәпкә алу документлары
 хәрби бурычлыйлар һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен хәрби исәпкә алу документлары ;
  - тиешле белем һәм квалификация дәрәҗәсе турында дәүләт үрнәгендәге белеме турында документ;
  - хөкем ителүе (ителмәве) һәм (яки) ача карата жинаять эзәрлекләве факты булу-булмау турында йә жинаять эзәрлекләве туктатылу турында эчке эшләр өлкәсендә дәүләт

сәясәтен эшләү һәм гамәлгә ашыру һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә һәм формада бирелгән, белешмә;

-Хезмәт кодексы, башка федераль законнар нигезендә эшкә кергәндә, хөкем ителгән, жинаять эзәрлекләвенә дучар ителгән затларны эшкә алырга рөхсәт ителми. Эшкә килуче заттан, Хезмәт Кодексында һәм әлеге Уставта каралган документлардан башка документлар таләп итү тыела.

7.5. Эшкә кабул иткәндә Учреждение мәдире эшкә алынучы хезмәткәрне расписка белән түбәндәге документлар белән таныштыра:

-Күмәк килешү белән;

- Учрежденинең әлеге Уставы белән;

Эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре белән,

эш графигы белән;

- хезмәтне саклау, электр-янгын куркынычсызлыгы буенча вазыйфаи инструкцияләр, боерыклар, Учреждениенең куркынычсызлык режимы инструкцияләре белән;

-тәрбия-белем бирү процессын оештыруны, Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеген регламентлаучы башка документлар.

7.6. Педагогик эшчәнлеккә белем бирү цензы булган затлар алына.

76.7. Педагогик эшчәнлек рөхсәт ителми торган затлар:

- суд каары нигезендә педагогик эшчәнлек белән шөгыльләнү хокукиннан мәхрум ителгән;

- авыр яисә аеруча авыр жинаထыләр өчен кире алымаган яисә юкка чыгарылмаган хөкем ителүе булган затлар;

- Федераль законда билгеләнгән тәртиптә эшкә сәләтsez дип танылган;

-сәламәтлек саклау өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган исемлектә каралган авырулары булғаннар.

-хөкем ителүче яки хөкем ителгән, жинаять җаваплылыгына дучар ителүче яки дучар ителгән затлар

- шәхеснең гомеренә һәм сәламәтлекенә, ирегенә, намусына һәм абруена каршы (психиатрия стационарына законсыз бинадан, яла ягудан һәм хурлаудан тыш), шәхеснең женси кагылсызлыгына һәм женси ирегенә каршы, гайләгә һәм балигъ булмаганнарга каршы, халыкның сәламәтлекенә һәм ижтимагый әхлаклылыкка каршы жинаထыләр өчен (жинаять эзәрлекләве реабилитацияләү нигезләре буенча туктатылган затлардан тыш) дучар булған яисә жинаять эзәрлекләвенә дучар булған яисә дучар ителгән хөкем ителгән, шәхеснең женси кагылгысызлыгына һәм женси ирегенә, шулай ук ижтимагый иминлегенә каршы жинаထыләр өчен;

7.8. Учреждение хезмәткәрнең квалификациясенә, катлаулылыгына, интенсивлыгына, саны, сыйфаты һәм башкарьы торган эшнең шартларына бәйле рәвештә, хезмәткәрләрнең эш хакын, шулай ук компенсация түләүләренә (компенсация характерындагы өстәмәләргә һәм өстәмәләргә) һәм стимуллаштыручу түләүләр (кызыксындыру характерындагы өстәмә түләүләр, премияләр һәм башка кызыксындыру түләүләре) һәм хезмәт өчен түләүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә билгели. Кызыксындыру характерындагы түләүләр әсәрләре тәртибе, хезмәткәрләрнең хезмәт сыйфатын һәм нәтижәлелеген бәяләү күрсәткечләре һәм критерийлары учреждение тарафыннан әлеге максатларга бүләп бирелгән акчалар чикләрендә мөстәкыйль билгеләнә һәм учреждениенең вәкиллекле органы фикерен исәпкә алып, учреждение Советы белән килештереп кабул ителгән локаль норматив акты белән беркетелә.

7.9. Педагогик хезмәткәрләрнең вазыйфасына һәм (яки) белгечлелегенә карап, эш вакытының дәвамлылыгы (хезмәт хакы ставкасы өчен педагогик эш сәгате нормалары) тарификация нигезендә норматив-хокукий актлар белән билгеләнә.

7.10.Учреждениедә хезмәтне саклау хезмәт һәм хезмәтне саклау түрүндагы гамәлдәге законнар нигезендә гамәлгә ашырыла. Учреждение Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Хезмәт законнарын һәм хезмәткәрләр хезмәтен кулланганда хезмәтне саклау буенча норматив-хокукий актларны үтәүне гарантияли.

7.11.Учреждение хезмәткәрләре эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләрен һәм хезмәт килешүе шартларын үтәргә бурычлы. Өлеге кагыйдәләрне һәм шартларны бозган өчен санкцияләр гамәлдәге хезмәт законнары һәм Эчке хезмәт тәртибе кагыйдәләре белән каралган.

7.12.Учреждение билгели:

- оешманың эшчәнлеге белән идарә итү структурасын, штат расписаниесен, хезмәткәрләрнең вазыйфаи бурычларын бүлүнө;
- хезмәткәрләрнең хезмәт хакын, шул исәптән вазыйфаи окладларга ёстәмәләрне, аларны премияләү тәртибен һәм күләмнәрен.

7.13.Россия Федерациясе Хезмәт кодексында һәм башка федераль законнарда каралган нигезләрдән тыш, учреждениенең педагогик хезмәткәре белән хезмәт шартнамәсен туктату нигезләре Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 336 статьясы нигезендә башкарыла:

- 1) бер ел дәвамында кабат әлеге Уставны тупас бозганда;
- 2) Учреждениенең тәрбияләнүчесенең шәхесенә физик һәм (яки) психик көч куллануга бәйле тәрбия методларын куллану, шул исәптән бер генә тапкыр куллану.

Учреждение хезмәткәре тарафыннан әлеге Уставны тупас бозу дип түбәндәгеләр таныла:

- Учреждениенең, тәрбияләнүчеләрнең, хезмәткәрләрнең һәм (яки) Учреждениегә килүчеләрнең милкенә зыян китерү яки Учреждениенең мәгариф учреждениесе буларак эшчәнлеген дезорганизацияләү рәвешендәге гамәлләр кылу (гамәл кылмау);
- Россия Федерациясе законнарында, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта, күмәк шартнамәләрдә, шартнамәләрдә һәм локаль норматив актларда, әлеге хезмәткәр белән төзелгән хезмәт килешүендә каралган хезмәт хокукуы нормаларын үз эченә алган хезмәт хокукуы нормаларын, әлеге хезмәткәрнең хезмәт курсатуендә һәм (яисә) вазыйфаи инструкцияндә каралган бурычларны үтәмәү (яисә тиешенчә үтәмәү), ул учреждениегә кабул ителгән балаларның гомеренә, физик һәм психик сәламәтлегенә зыян китерү рәвешендә килеп чыга яисә чынга ашырыла ала торган бурычларны үтәмәгән (яисә тиешенчә үтәмәгән); учреждениегә кабул ителгән балаларның кеше дәрәҗәсен хөрмәт итүгә хокукларын бозу; мондый аттестация Россия Федерациясенең норматив хокукий актлары нигезендә мәжбүри булган, шулай ук мондый аттестация барышында теге яки бу квалификация сынауларыннан житди сәбәпләрсез баш тарту очракларында аттестация узудан баш тарту; аттестация комиссиясенә алдагы аттестация датасыннан соң хезмәт эшчәнлеген характеристлаучы дөрес булмаган мәғълүматларны тапшыру (эшкә керү датасыннан башлап).

VIII.УЧРЕЖДЕНИЕНЕҢ МӨЛКӘТ ҺӘМ ФИНАНС-ХУЖАЛЫК ЭШЧӘНЛЕГЕ

8.1.Әлеге Устав нигезендә тәрбия-белем бирү һәм финанс-хужалык эшчәнлеген тәэммин итү максатларында учреждениегә гамәлгә куючы оператив идарә хокукуында милек хокукуы объектларын (биналар, корылмалар, милек, җиһазлар, шулай ук башка кирәклे мөлкәт) беркетә.

8.2.Жир кишәрлеге учреждениегә дайми (сроксыз) файдалану хокукуында бирелә.

8.3.Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты мөлкәт һәм жир кишәрлеге хужасы булып тора.

8.4.Учреждениегә Гамәлгә куючы тарафыннан беркетелгән милек объектлары әлеге учреждениенең оператив идарәсендә урнашкан.

8.5.Учреждение милекче алдында үзенә беркетелгән милекне саклау һәм нәтижәле файдалану өчен җаваплылык tota. .

Учреждениенең бу өлештә эшчәнлеген Гамәлгә куючысы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның Милек һәм жир мөнәсәбәтләре палатасы контролльдә tota.

8.6.Мөлкәт белән оператив идарә итү хокуқын гамәлгә ашырганда Учреждение бурычлы:

- оператив идарә итү хокуқында беркетелгән мөлкәтне нәтижәле саклау һәм максатчан файдалану, аның техник торышы начарлануга юл куймау;

- үзләренә беркетелгән мөлкәтне капиталъ һәм агымдагы ремонтлауны тормышка ашыру;
- мөлкәтнең тузган өлешен амортизацияләүне һәм торғызуны гамәлгә ашыру;
- исәптән төшерелгән (шул исәптән тузу сәбәпле) яңадан сатып алынган мөлкәт чыгымнар сметасы нигезендә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составына кертелә.

8.7.Исәптән чыгарылган мөлкәт (шул исәптән тузу сәбәпле) исәптән төшерү акты нигезендә Учреждениегә оператив идарәгә тапшырылган мөлкәт составынан төшереп калдырыла. Учреждениенең мөлкәтен аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт категориясенә керту турындагы карап Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан кабул ителә.

8.8.Учреждениегә оператив идарә хокуқында беркетелгән мөлкәт тулысынча да, өлешчә дә законнарда каралган очракларда гына тартып алышырга мөмкин.

8.9.Учреждение тарафыннан үз хужалык эшчәнлегеннән кергән керемнәр хисабына сатып алынган мөлкәт, учреждениене бетерү очракларыннан тыш, Гамәлгә куючы карапы буенча теләсә кайсы формада тартып алышырга һәм (яки) читләштерелергә тиеш түгел.

8.10.Учреждениедә, билгеләнгән нормативлар нигезендә, көнкүреш һәм санитар-гигиена хезмәте курсәтү, ял итү өчен биналар, корылмалар, жайламналар жыелмасы булырга тиеш.

8.11.Милекне башка затка күчергәндә, Учреждение үзенә караган мөлкәткә оператив идарә итү хокуқын саклый.

8.12.Учреждение, милек хужасы ризалыгыннан башка, ача беркетелгән яки учреждениегә мондый мөлкәт сатып алуға бүләп бирелгән акчалар хисабына, шулай ук күчемсез милек белән аеруча кыйммәтле күчемсез мөлкәт белән эш итәргә хокуклы түгел.

Учреждениенең оператив идарә хокуқындағы калган мөлкәтне белән ул мөстәкыйль эш итәргә хокуклы.

8.13.Учреждениегә учреждениегә беркетелгән мөлкәтне яки учреждениенең милекчесе тарафыннан бүләп бирелгән акчалар хисабына сатып алынган мөлкәтне тартып алу яки авырайту мөмкин булган альш-бирешләр кылу тыела, мондый килешүләр федераль законнар белән рөхсәт ителгән очраклардан тыш.

Учреждение өчен акча белән эш итү, башка мөлкәтне тартып алу (Учреждение мөстәкыйль рәвештә эш итәргә хокуклы) белән бәйле килешү (үзара бәйле берничә килешү) зур дип таныла, шулай ук милекне файдалануга тапшырганнан соң, мондый альш-биреш бәясе яисә читләштерелә торган яки тапшырыла торган мөлкәт хакы бюджет учреждениесе активларының баланс бәясенең 10% тан артмаска тиеш. Учреждение активларының баланс бәясе бухгалтер хисабы мәгълуматлары буенча соңғы хисап көненә билгеләнә. Зур альш-бирешне учреждение Гамәлгә куючының алдан ризалыгы белән генә башкара ала. Курсәтелгән таләпләрне бозып ясалган эре альш-биреш Учреждение яисә милекченең дәгъвасы буенча гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин, әгәр килешүдә икенче якның оешма милекчесенең алдан ризалыгы булмау турында белгүе расланган булса.

8.14.Учреждение кызыксынуы белән килешүләр эшләү тәртибе Россия Федерациясенең Федераль законнары белән жайга салына.

Башка оешмалар яки гражданнар белән килешүләр төзүдә кызыксынган затлар булып мөдир (мөдир вазыйфаларын башкаручы зат) һәм Учреждение эшчәнлеге белән идарә итү органнары составына керүче зат, әгәр алар бу оешмалар яки гражданнар белән хезмәт мөнәсәбәтләрендә торсалар, бу Учреждениенең катнашучылары, кредиторлары булып торалар, йә бу гражданнар белән якын туганлык мөнәсәбәтләрендә торалар яисә бу гражданнарның кредиторлары булып торалар.

- Шул ук вакытта курсәтелгән оешмалар яки гражданнар Учреждение өчен товарлар (хезмәт курсәтүләр) белән тәэммин итүчеләр буларак чыгыш ясыйлар, Учреждение тарафыннан житештерелә торган товарларны (хезмәт курсәтүләрне) эре кулланучылар

булып торалар, тулысынча яки өлеңчә оештырылган мөлкәткә ия булалар, яисә Учреждение мөлкәтө белән эш итүдән файда алырга мөмкин. Учреждение тарафыннан теге яки бу гамәлләр, шул исәптән килешүләр башкару белән кызыксынуы кызыксынган затларның һәм учреждениеләрнең мәнфәгатьләре конфликтына китерә. Кызыксынган затлар Учреждениенең мәнфәгатьләрен, барыннан да элек, аның эшчәнлек максатларына карата үтәргә тиеш һәм учреждениенең мөмкинлекләрен кулланмаска яки аларны Учреждениенең гамәлгә кую документларында каралган башка максатларда кулланмаска, Учреждениене гамәлгә куючының кызыксынуы турында хәбәр итәргә тиеш.

Килешү Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан хупланырга тиеш. Федераль закон таләпләрен бозып башкарылган һәм аның белән кызыксынуы булган килешү суд тарафыннан гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Кызыксынган зат Учреждение алдында Учреждениегә китерелгән зыян күләмендә жаваплылык tota. Әгәр зыяннар Учреждениегә берничә кызыксынган зат тарафыннан китерелгән булса, аларның Учреждение алдында жаваплылыгы саллы булып санала.

8.15. Учреждениене финанслау Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районның үзәкләштерелгән муниципаль бюджетын финанслау системасына кертелгән.

8.16. Учреждениенең муниципаль йөкләмәсен үтәүне финанс белән тәэммин итү мәгариф эшчәнлеген финанс белән тәэммин итү нормативлары нигезендә гамәлгә ашырыла. Әлеге нормативлар белем бирү учреждениесенең һәр төре, төре һәм категориясе, бер тәрбияләнүчегә, шулай ук башка нигездә белем бирү программалары дәрәҗәсе буенча билгеләнә. Белем бирү эшчәнлеген финанс белән тәэммин итү нормативлары һәм муниципаль йөкләмәне формалаштыру тәртибе Учреждениене Гамәлгә куючы тарафыннан билгеләнә. Муниципаль биремне үтәүне финанс яғыннан тәэммин итү күчемсез мөлкәтне һәм аеруча кыйммәтле күчемле мөлкәтне тотуга чыгымнары исәпкә алыш гамәлгә ашырыла, ул гамәлгә куючы тарафыннан Учреждениегә беркетелгән яисә Учреждениегә мондый мөлкәт сатып алуга, салым түләүгә чыгымнар, салым салу объекты буларак тиешле мөлкәт таныла торган акчалар исәбеннән, шул исәптән жир кишәрлекләре исәбеннән башкарыла. .

Муниципаль йөкләмәне үтәүгә бирелгән субсидия куләмен киметү аны үтәү срокы дәвамында бары тик муниципаль биремне тиешле үзгәрткәндә генә гамәлгә ашырыла.

8.17. Учреждение Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә физик һәм (яки) юридик затларның, шул исәптән чит ил гражданнарын һәм (яки) чит ил юридик затларның ирекле иганәләре һәм максатчан кертемнәре хисабына өстәмә финанс чараларын жәлеп итәргә хокуклы.

8.18. Учреждениенең өстәмә акчаларын жәлеп итү үз эшчәнлеген Гамәлгә куючы акчалары хисабына финанс яғыннан тәэммин итүнең нормативларын һәм абсолют куләмен киметүгә китерми.

8.19. Учреждениенең мөлкәтен һәм акчаларын формалаштыру чыганаклары булып түбәндәгеләр тора:

- бюджет ассигнованиеләре;
- товарлар сатудан, эшләр башкарудан, хезмәтләр күрсәтүдән алынган керем;
- оператив идарә хокуқында муниципаль Учреждениегә беркетелгән мөлкәт;
- иганә;
- физик һәм (яки) юридик затларның, шул исәптән чит ил гражданнарының һәм (яки) чит ил юридик затларның максатчан взнослары;
- закон белән тыелмаган башка керемнәр.

8.20. Учреждение булган финанс чаралары белән мөстәкыйль эш итә. Учреждение хезмәткәрләренең хезмәт хакы ставкаларын, шул исәптән хезмәт хакларына кызыксындыру характеристындағы өстәмәләрне, өстәмәләрне һәм башка түләүләрне, хезмәт өчен түләүнең гамәлдәге системасы нигезендә хезмәт өчен түләүгә жибәрелә торган акчалар чикләрендә аларны премияләү тәртибен һәм куләмнәрен, шулай ук Гамәлгә куючы билгеләгән хезмәт өчен түләү фонды чикләрендә штат расписаниесен билгели.

8.21. Учреждение Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә керем китерә торган бүтән эшчәнлек алыш барырга хокуклы, чөнки бу алар өчен булдырылган максатларга ирешүгә хезмәт итә һәм күрсәтелгән максатларга туры килә.

Уставом, чөнки бу хезмәт итә ирешү максатларына, алар өчен алар булдырылган һәм күрсәтелгән максатларга туры килә. Эгәр бу федераль законнарга каршы килмәсә, мондый эшчәнлекне гамәлгә ашыру рөхсәт ителә. Гамәлгә куючы, әгәр Уставта караплан белем бирү эшчәнлегенә зиян китерсә, әлеге мәсьәлә буенча суд карапына кадәр, Учреждениенең керем китерә торган эшчәнлеген туктатырга хокуклы.

8.22. Учреждениягә физик һәм юридик затлар бүләк рәвешендә, иганә яки васыять буенча, шулай ук үз эшчәнлегеннән алынган һәм әлеге керемнәргә сатып алынган милек объектлары тарафыннан тапшырылган акчалар, мәлкәт һәм башка милек объектлары белән мөстәкыйль рәвештә идарә итү хокукы бирелә.

8.23. Финанс һәм матди чараплар Учреждение тарафыннан Устав нигезендә файдаланыла. Агымдагы елда файдаланылмаган акчалар киләсә елны финанслау күләменә кертелми яки кире алынмый.

8.24. Учреждение үз эшненә нәтижәләрен оператив бухгалтер исәбендә алыш бара, Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив-хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә статистика хисаплылыгын алыш бара. Учреждениенең үз акчалары гамәлгә куючы акчаларыннан һәм максатчан билгеләнештәге башка чараплардан аерым исәпкә алына.

8.25. Учреждениене Гамәлгә куючы Учреждениенең матди-техник базасын үстерүне һәм яңартуны тәэмин итә.

8.26. Учреждениенең керемнәре, керемнәр китерә торган башка төр эшчәнлектән алынган керемнәре һәм әлеге керемнәр хисабына алынган мәлкәт мөстәкыйль карамагына керә һәм Учреждение тарафыннан Россия Федерациисе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм устав максатлары нигезендә кулланыла, тәрбия-белем бирү процессын (хезмәт хакын, стимуллаштыруучы һәм социаль түләүләрне дә кертеп) үстерүне һәм камилләштерүне тәэмин итүгә, шулай ук учреждениенең хезмәт ветераннарына матди бүләкләүгә һәм социаль ярдәм күрсәтүгә, Гамәлгә куючы, әгәр Уставта караплан белем бирү эшчәнлегенә зиян китерсә, әлеге мәсьәлә буенча суд карапына кадәр, Учреждениенең керем китерә торган башка эшчәнлеген туктатырга хокуклы.

8.27. Учреждение акчаларын тоту чыгымнар һәм керемнәрнең бердәм сметасы буенча башкарыла.

8.28. Учреждение табигатьне саклау чарапларын тормышка ашырырга бурычлы.

8.29. Учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеген Гамәлгә куючы үз компетенциясе кысаларында контролльдә тота.

8.30. Учреждение арендатор һәм мәлкәтне арендалаучы буларак чыгыш ясарга хокуклы.

IX. УСТАВНЫ ҮЗГӘРТҮ. УЧРЕЖДЕНИЕНЕ ҮЗГӘРТЕП КОРУ ҺӘМ ЯБУ

9.1. Элеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр, шулай ук әлеге Уставның яна редакциясе Учреждение колективы тарафыннан кабул ителә һәм Гамәлгә куючы тарафыннан раслана.

9.2. Учреждение Россия Федерациисе законнары нигезендә башка коммерцияле булмаган мәгариф оешмасына үзгәртеп корылыша мөмкин.

9.3. Учреждениене үзгәртеп корганды, филиалны мөстәкыйль юридик затка үзгәртеп корганды, белем бирү учреждениесе булмаган юридик затны учреждениегә кушу, автоном, бюджет яки казна белем бирү учреждениесен төзү, учреждение тибын үзгәрту юлы белән Учреждение әлеге Уставта билгеләнгән эшчәнлек төрләрен әлеге лицензияләрнең гамәлдә булу срокы тәмамланганчы гамәлгә ашырырга хокуклы. Учреждениене бер яки берничә белем бирү учреждениесен аңа кушу рәвешендә үзгәртеп корганды, лицензия, оешма лицензиясе гамәлдә булу срокы тәмамланганчы, Россия Федерациисе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә яңадан рәсмиләштерелә.

Учреждениенең статусын үзгәрткәндә һәм аны әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелмәгән башка формада үзгәртеп корганда, лицензия, әгәр Федераль законда башкасы каралмаган булса, үз көчен югалта.

9.4. Учреждениене ябу башкарыла:

- Россия Федерациясе законнары нигезендә, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә;

- суд карапы буенча, тиешле лицензиясез йә закон белән тыелган эшчәнлек яки Учреждениенең уставы максатларына туры килми торган эшчәнлек башкарылган очракта.

9.5. Учреждениенең кредиторларның таләпләрен канәгатьләндергәннән соң калган мәлкәте, шулай ук федераль законнар нигезендә Учреждение йөкләмәләре буенча түләттерү мөмкин булмаган мәлкәт ликвидация комиссиясе тарафыннан тиешле мәлкәтнең милекчесенә тапшырыла.

9.6. Дәүләт аккредитациясе булган Учреждение ябылган очракта, шулай ук тиешле лицензиясе гамәлдән чыккан очракта, Гамәлгә куючы тәрбияләнүчеләрне ата-ана (законлы вәкилләр) ризалыгы белән шундый типтагы мәгариф учреждениеләренә күчерүне тәэмин итә.

Х. РЕГЛАМЕНТЛАШТЫРУЧЫ ЛОКАЛЬ АКТЛАРНЫҢ ТӨРЛӘРЕ ИСЕМЛЕГЕ УЧРЕДДЕНИЕНЕҢ ЭШЧӘНЛЕГЕ

10.1. Локаль документлар эшләү һәм аларны рәсмиләштерү житәкченең идарә итү эшчәнлегенең бер аспекты булып тора. Локаль актлар юридик яктан Учреждениенең бөтен эшчәнлеген тәртипкә китерәләр, жирле үзидарә органнарына юридик көч бирәләр.

Учреждение эшчәнлеген регламентлаштыручу локаль актлар төрләре исемлеге:

- житәкченең боерыклары;
- килешүләр;
- кагыйдәләр;
- жәдвәлләр;
- графиклар;
- инструкцияләр;
- нигезләмәләр;
- беркетмәләр.

10.2. Учреждениенең локаль актлары әлеге Уставка каршы килә алмый.